

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmontellen leveleket csak ismert kézföl fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmontre küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben	Postai	vidéken
Égész évre . . . 12 frt	Égész évre . . . 14 frt	
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „	
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50	
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20	

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolcz hasábos petitor egyszeri hirdetésnél	6 kr.
Minden következőnél	4 „
Bélyegdíj külön	30 „
Nyiltér sora	15 „

Miért győzött a görög?

Arad, szeptember 20.

Azon váratlan eredmények, melyek a görög nyelv tanítása körül hozott reformok életbeléptetése alkalmaival országos nyilvánultak, éppen nem voltak váratlanok azokra nézve, kik a görög nyelv elleni mozgalom valódi okait ismerve, a megoldás keresztyvitelére tett intézkedések mikénti bevalását már eleve megítélhették. Hogy egy párhuzammal világítsuk meg a dolgot, az egész ügy fejlődése és lefolyása hasonlított egy oly betegséghez, mely hibás diagnózis alapján szükségképp hibásan gyógyítván, az óhajtott eredmény ellenkezője éretett el.

A görög nyelv iránt uralkodott idegenkedés valódi természetére már azon körülményből magából is lehet némi tájékozást meríteni, hogy ezen idegenkedés, ezen ellenhatás éppen Magyarországon élesedett ki annyira, hogy törvényhozásilag kellett a nyelv kötelező tanítását fakultatívra változtatni. A magyarjku ifjunak ugyanis sokszorta nagyobbak a nehézségei a klasszikus nyelvek tanulására körül, mint az olyanoknak, kiknek anyanyelve azokkal rokon nyelvszaládba tartozik; e nehézségekhez járul még, hogy a szintén nehéz, és kiejtésében úgy, mint alakában a magyartól teljesen elütő németet oly intenzívással kell tanulnia, hogy azt az élet különböző viszonyai között második nyelvvül használhassa. Mindezekből az következik, hogy a 13 éves magyar fiúnak a gymnázium V-ik osztályában saját anyanyelvén kívül még más három — az óvétől teljesen elütő s azzal párhuzamba egyáltalán nem hozható — idegen nyelv alaktanával kell birakoznia; szóval, hogy a magyar gymnázista a más országbeli tanulókkal szemben egy nyelvvél többet tanul s azokat is kétszeres nehézségekkel tanulja.

Igy hát a görög nyelv elleni mozgalom valódi oka nem a hellenizmus iránti különleges ellenszenvben gyökeredik, hanem a szülők és pedagógusok azon törekvésében, hogy a gyermekek a tulterheléstől, az agyontöltéséztől megkíméltesselek. A tananyagnak elkerülhetetlenlenné vált apasztása volt az egészesz szülő momentum. Olyformán volt a közönség a görög nyelvvél, mint a tulterhelt hajó kormány-

zói a rakományyal, melynek egy részét nem azért dobják a vízbe, mert feleslegesnek vagy értéktelennek tartják, hanem mert el nem bírják s a többi rakományhoz képest még leginkább nélkülözhetik. S valamint a hajón — hogy a hasonlatot folytassuk — mi sem lett könnyítve az által, hogy a kidobott teher egy ujabal, nagyobb lett helyettesítve, ugy a görög nyelv fakultatívra vételének előnye azáltal, hogy mellőzése még nagyobb terhet ró a tanulóra, szükségképpen meddőnek kellett hogy bizonyuljon a gyakorlatban.

Akik a görög nyelv tanulásától ugyanis felmenteni kívánják magukat, azok a görög nyelv tanára helyett két másikat kapnak, a rajztanárt és ahellen és magyar irodalmi termékek magyarázóját; a két tanár a dolog természeténél fogva kettős igényeket formál a tanulókkal szemben, mit azok ösztönszerűleg kiéreztek, s maradtak az egy tárgy és egy tanár mellett.

Es még az idén csak vannak, bár aránytalanul kevesen, kik a görög nyelv tanulására alól fölmentették magukat, de a jövőben, ugy lehet, még elenyészőbb lesz azok száma, kik az új rend által nyújtott ugynevezett előnyöket igénybe fogják venni. A mostani negyedik osztálybeli tanulók ugyanis éber figyelemmel kísérik, hogy az ötödik osztályba járó kollegáik közül melyik csoportnak lesznek kevesebb nehézségei, s ahhoz képest fogják intézni jövőben — midönök kerülnek az ötödik osztályba — elhatározásukat. Nem kell egyébt tehát, mint hogy a görög nyelv tanára szakisson a hagyományos grammatizálással s tegye csak némileg is vonzóvá tárgyat, akkor bizonyára abban az intézetben mind hellenista lesz a jövő nemzedék. Mert oda jutottunk a tulterheléshez, hogy a tanulók valóságos önfentartási ösztönnel küzdenek minden ellen, ami tanulmányaikban a legcsekélyebb mértékben is újabb megterheltes jelentőségével bir.

Ehhez járul még, hogy azok, kik a görög nyelv tanulására alól fölmentetik magukat, bizonyos pályáktól elvannak zárva, míg azok számára, kik a görögöt tanulják, azok a pályák is nyitva maradnak, melyekre a nem görögök képesítve. Pedig ezen megszorítás magában elegendő lett volna a reform sikerének kockáztatására, minek példáját eléggé mutatja a gymnáziumok tulmöttsége ugyan-

ezen okoknál fogva. És nincs is e megszorítás indokolva, mert a nyelvészeti és papi pályára lépők egy kis igyekvéssel nagyon hamar elsajátíthatják a felsőbb iskolában azt a kevés görögöt, melyet a gymnáziumban tanulnak.

Akik tehát a görög nyelv diadalát oda magyarázzák, hogy a kultuszminiszter rosszul volt informálva a közvélemény iránt, azok épp oly igaztalanul állítanak, mint amily helytelenül cselekedtek, midön — valószínűleg ugyanezen tényezők — oda hatottak, hogy az üdvös és kívánatos reformok az ö kivitellükben meddökké váljanak.

Igy állván a dolgok, rövid idő múlva újabb intézkedésekre lesz szükség, amelyek esetleg összeeshetnek a középiskolák egyesítésének reformjával. Odáig remélhetőleg tisztulni fognak az eszmék, s illetékes helyen, ahol megértették a reformok szükségét s a legjobb akaratot s kitartó buzgalommal tették meg — bár nem a kellő sikerrel — az első lépést, helyesebb értesülések alapján több sikerrel fogják intézhetni a többi.

Kiegészés Szerbiával. A „Pol Corr.” belgrádi levele szerint kétségtelen, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia a kiegyezés utjára léptek. A föltételek formulázása, melyek mellett a normális gazdasági viszony a két állam közt lehetségessé válik, bebizonyította, hogy Bécsben nem gondolnak arra, hogy a kivételes állapot sokáig tartson s az osztrák és magyar sajtó tárgyilagos felszólalása is a mellett bizonyítanak, hogy a monarchianak csupán közgazdasági garanciákra s nem politikai sikerekre van szüksége, a mostani szerb kormány rovására. A szerb miniszterek fogadása a Vaskapunál s Szapary felkötözöttje szerb körökben azt a reményt keltették, hogy a közgazdasági megegyezést követi a politikai Ausztria-Magyarország lassanként meg fogja érteni, hogy a mai radikális kormány nyalis meg lehet férni.

Igazságügyi rendelet a csödbe jutott, vagy elítelt szeszkereskedők ügyében. A hivatalos lap szept. 19-iki száma közli az igazságügyminiszterium körrendeletét, melyet a csödbe jutott, vagy elítelt szeszkereskedők ügyében az összes bíróságokhoz intézett. A rendelet az 1890. 36. t.-cz. 2. §-a alapján utasítja a bíróságokat, hogy azokban az esetekben is, amidőn a nyilt helyeken égetett szeszfolyadékoknak nagyban való eladására engedéllyel ellátott szeszkereskedők csödbe jutnak, vagy akár vétség, akár az említett törvényzikkben foglalt büntető határozatokba ütözözö jövedéki kihágás miatt elítélteknek, a ho-

zandó határozatokat jogerőre emelkedésük után az illető kereskedők telephelyén illetékes pénzügyvizsgáttással hiteles kiadványban közöljék.

Arad város költségvetése.

(Hármas bizottsági ülés.)

Arad város 1881. évi költségvetését tegnap délután tartott ülésében állapította meg a hármas bizottság.

A tárgyalás elég sima volt, a bizottsági tagok minden tételt jól meglátoltak, de a pótdátot mégis csak egy százalékkal sikerült leszállíttatniok.

Az iskolai költségek évről-évre emelkednek s a jövő évi emelkedés 1320 frt.

Salacz Gyula polgármester elnökele alatt jelen voltak: Varga József, Blaskovics Antal, Pálffy Ede, Simalya Mihály, Varjassy Lajos, Bing Ede, Steiner, Jakab, Glück Károly, Bund Henrik, Barabás Béla, Magyary Ferencz, Ábray Lajos, Francz Károly, Avarffy Ferencz, Marek Samu, Tessits Mihály, Sarlot Domokos, Fényes Dezső, Intitoris Kálmán, Sonntágh Gyula, Zemplényi Sándor, Dogáru György, Parecz István, Schöpkesz Ede, Tarjányi Vilmos, Tedeschy Viktor, Mittelmann Bódogh, Virágh Lajos, Prodanovics Dóme, Vizer Péter, Don Konstantin, Sallay Béla, Millig József bizottsági tagok.

Az atratási díjak által 9000 frttal emelkedett a bevétel, az állami adó pedig 10 ezer frttal esett.

A tűzoltószerek szaporítására és vasvizezardók beszerzésére tetemes összeget vettek fel.

A világitás tételénél kimondták, hogy a külvárosokban a lámpákat szaporítani fogják 12-vel.

Itt Avarffy Ferencz felszólalt a leendő sötány, most kiállítási park világitása érdekében; azonban erről az eszméről letettek egyelőre, mert az nagyon sokba kerülne a városnak, pl. belekerülne a tisztességes világitás 12 ezer forintba.

A megállapított tételek szerint a bevétel kitesz . . . 274,470 frtot, a kiadás . . . 401,306 „ a hiány . . . 126,830 „ (Az idén 132 ezer frt volt.)

E szerint a város területén fizetett 318,139 frt állami adó után fizetnünk kell negyvenegy százalék pótdátot, vagyis egy százalékkal kevesebbet, mint ez idén.

A megállapított költségvetés részletei a következők:

Bevételek.	
I. Rendesek.	
A mult 1888. évi december hó 31-én maradt pénztári készlet	2.94
Földhasznbérékből	625.40
A kápolna-utcai laktanya és a Szent-Péter-téri iskola pin-cze-helyiségeiért fizetendő bérekből	404.—
A szin- és bérház épületben bérbeadott helyiségeket fizetendő bérekből	24,145.—
A téglá-égetés által kiaknázandó városi földért várható jövedelemből	730.—
Legeltetési díjakból	8,520.—
Mértékitelesítési és mérleg-kölcsönzési díjakból	8,830.—
A városi regale jogok után nyert kamat	42,993.—
Helypénz-szedésből	40,420.—
Partjavadalmi díjak szedéséből	4400.—
A halászi jog kezeléséből	80.—
A vadászati jog bérbeadásából	250.—
Falerakó helyek utáni bérekből	4447.21.—
A nagy és kis vágóhid használataért és a levágandó marhákért fizetendő díjakból	6450.—
Rendőri kihágások után kiszabandó bírságokból	1660.—
Adóvégrehajtási és intési díjakból	3160.—
A város tulajdonát képező 50 drb légszeszvilágítási részvény után várható osztalékból	530.—
A vásártéri lovassági, valamint a Kossuth-utcai laktanyaért 1890. évben fizetendő bérösszegből	5830.73
Atvonuló katonatisztek szál-lás-béreinek megtérítéséből	490.—
Allami és községi adónak a haszonbérlok által való megtérítéséből	850.—
A kórházakban ápolat betegek után fizetendő gyógyköltségek megtérítéséből	690.—
Mulasztási kamatokból megtérítendő adó és egyéb tartozások hátralékából	930.—
Arvapénztári kölcsönök kamatainak 10%-ból	2220.—
Perköltségek megtérítéséből	790.—
Kutya-adóból	1060.—
A galona-piaczon levő mérlegházakban való mérlegelés után fizetendő díjakból	657.—
A város által kiszolgáltandó katonai előfogatok után várható jövedelemből	40.—
A közuti vaspálya és téglagyár részvény-társaság által az utcai terület használataért	500.—
Adóbeeslési bizonylatok kiállítása után	40.—

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

Szeptember 21.

A téli szini évad előtt.

(Az igazgatóság programja.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Az „előszöveg” lefolytával kötelességem ismerem ugy Aradváros és vidéke műpártoló közönségének, valamint az aradi sajtónak leghálásabb köszönetemet kifejezni azon megtisztelő bizalom-s jóindulatra pártfogásért, melyet irántam és színtársulatom iránt tanúsítani kegyeskedtek.

A közeljövő meg fogja mutatni, hogy minden törekvésemnek egyedüli célja: az aradi színezet fölvirágoztatása, s a régen ápolat, de mindeddig be nem teljesedett forró óhajtatás: a hazai színművészet állandósítása s a nemes város falai között. Mert bármily jeles erőkből szerveztessék is egy színtársulat, bármily fáradhatlan s körültekintő is annak igazgatója: a nyári vándorlás mizeriái képesek a társulat energiáját, munkakedvét gyökerében megrontani, a vállalkozó igazgatót anyagilag tönkre tenni, ugy, hogy mire pihent erővel, fokozott munkakedvvel kellene az anyaváros falai közé vonulni, gyakran kedvetlenül, megfogya, mint vert had, érkezik a nagy költséggel s fáradsággal szervezett társulat haza, s erejében megbénulva, hivatása magaslatára emelkedni nem képes, de folytatja a nyáron megszokott létért való küzdelmet.

Nem lehet czélom e helyen s ez alkalommal fejtegetni az állandósítás esz-

mjét; csupán rámutatni kívánok e nagy horderejű eszmére, mely — meggyőződésem szerint — az aradi színház művészeti színvonalának éle t k é r d e s e.

A művészeti színvonal lebegvén szemem előtt, igyekeztem társulatomat a vidék legjobb erőiből szervezni, kiknek ambíciójukat ismervén, főgondjuk lesz odaadó szorgalom, fáradhatlan tevékenység mellett az aradi közönség magas megelégedését kiérdemelni.

Az előadandó színművek a színirodalom legmagvassabb termékeiből válogatvák, s műsora ugy a haza, mint a külföld irodalma részint újdonságok, részint itt rég nem adott, de értékes színművekbeu fog feltárulni.

A kultiválandó műfajok között különös figyelmem és odaadásom tárgyát a dráma képezi, melynek rendezése és kiállítására semmi áldozattól vissza nem riadok.

A jelenleg divatos francia színművek mellett színe kerülnek klasszikus színművek is, az elegáns társalgási vigjátékok mellett a vaskosabb bohózatok és énekes vigjátékok s legalább minden két hétben egy Shakespearei tragoedia kerül bemutatásra.

A bohózatok és operettek közül a legújabb termékek mellett a zeneileg értékesebb régiel szintén műsoron vannak, előre is igérve, hogy minden izlés-telen durvaságok kizárásával.

A legközelebbi évadberletben a következő újdonságok kerülnek előadásra: Színművek közt: Nagy Galeotto (Ehegaraytól), Gyilkos (Renandintól), Elődsdiak (Csikytól), Valeni nász (Ganghoffertől), Kisértetek, (Ibsentől), Vegyes párok (Dó-

czytól), Gilbert, (Deslandestől), Az apó-sok, (Gabányitól), Nagyratermet, (Csiky-tól), Az aradi hős asszonyok, (Jókaitól), Földön járó csillagok (Jókaitól), Uttró-rók (Váradytól), Igazhízi (Simaytól) stb. Operettek: Sataniel (Ferontól), Florinda kisasszony (Barnától), Favartné (Offenbachtól) stb. A régiel közöl színművek: Andrea, Dóra (Sardoutól), Törvénytelen fiu (Dumastól), Montye (Feuillettől), Tündérrajak (Scribe-től), A jó emberek (Barriere-től), Demimonde (Dumastól), Bálvány (Crisafull-tól), Serge Panine (Ohnet-től), Egmont (Göthetől), Poirier ur veje (Augiertől), Sakk a királynak (Schauffert-től), Samu bácsi (Sardoutól), Új emberek (Toldytól), Fertály-magnások (Bercziktól), Julius Caesar, Coriolanus, Téli rege (Shakespearetól), Ember tragédiája (Madáchtól), Antigone (Sophoklestől) stb.

Amidőn tehát a bérlethirdetésemet Aradváros n. é. műpártoló közönsége elé terjesztem, bátor vagyok jövő működéséhez szives bizalmukat kérni, s azt a pártfogást, melylyel eddig is megajándékozni kegyeskedtek, fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Aradi Gerő.

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny” számára eredetiből fordította.

[44] Gráciánna.

— Azt hiszem tehát, hogy az szives fogadtatásban részesülne, aki így szólna önhöz: „Nesze, itt van néhány száz darab ezres bankó. Vedd. Fizesd meg adósságaidat és járj a multságaid után.”

Renandiere nem tudott meglepetésében mit felelni.

Igyekszett meglátni a paraszt asszony szemeit, de ez lehajtott fővel beszélt. Aztán az éj is megakadályozta benne. — Beszélj világosabban, kérlek. — Hallgass réam. Oly könnyű volna! Gyerekség. Gondold csak. Es senki sem fogja sejtteni. Senki! Es ezzel senkinek sem ártanánk . . .

— Beszélj határozottabban, kérlek! Már tegezték egymást, mint hajdan. Ekor Heugne-né közölte vele azt, a amit felfedezett. Megmondta neki, hogy mennyi haszontalan vagyon van bezárva abban a butioradarabban és hogy az folyton szaporodott a Courageot bevételie szerint. Megmondta, hogy ő már több ízben megkiserlette, de hogy nem merté véghez vinni szándékát, mert félt, hogy valami vigyázatlanságot követ el, ami veszterre lehetne később. Szüksége van büntetésre, aki eszével és lélekjelenlétével segítségére lenne.

— Es te réam gondoltál? — Igen. — Es azt hitted, hogy én elfogadom? — Visszaautasítanád?

Az egész idő alatt gyalogoltak es most már a Gerdonba vezető uton voltak. Renandiere megállott. Gondolkozott. Minden más férfi felháborodott volna ily ajánlat hallatára. De ő szük helyzetben volt. Es sohasem voltak skrupulusai. Ot is sarkán követte a nyomor. Es amit Heugne-né elmondott, amit állítása szerint az egész világ tudott, igaz volt. Renandiere-nek számos adósságai voltak Párisban es másutt.

Heugne-né nem merté tovább fagatni. Hallgatott. Sejtette különben, hogy az orvos lelkében most erős harez folyik. Igy érkeztek Gerdonba. Megállottak. Renandiere felszóllt a lóra. — Nos, hát legyen! — szölt halkán.

— Elfogadom ajánlatodat . . . Ertesits engem, ha a kellő pillanat elérkezett.

— Hála istennek! — Ezzel elváltak egymástól; az orvos Gerdonba lovagolt; Heugne-né nagy sietéssel tért vissza Maison-Feyne-ba. Utközben egy erős hang különös dolgokat kiáltott: „Jobbra! . . . Vigyázza!” es így tovább.

Mire-a-Mort volt, aki egy kissé becsipve tért vissza Chantegret-be. — Nem szabad sejtienie! — mormogta Heugne-né.

Es lefeküdvé a fák között, megvárta, mit a molnár elhaladt előtte; azután folytatta csak az utját.

IX.

La Touche Virginie.

Heugne-né visszatért Maison-Feyne-ba. Ó rendesen a konyhában idözött, mi alatt Virginie a szobában volt a beteg mellott.

Ha Virginie-nek szüksége volt reá, csepetgett.

Az éj első része minden baj nélkül mult el.

Courageot nem aludt, de nem panaszkodott sokat. Többször kért italt. — Jobban érzi magát, jó uram? — kérde Virginie.

— Nem . . . nem . . . végem van — felelt gyenge hangon a beteg.

— Ugyan ne csüggedjen ily csekélység miatt . . . néhány nap mulva jobban lesz minden.

— Nehány nap mulva! . . .

Es ajkain már nem annyira mosoly jelent meg, mint inkább grimasz.

Courageot ismerte állapotának komoly voltát es a Virginie köznapi vigasztalásai nem ámitották el. Reggeli négy óra felé lélegzete mind inkább kínos lett. Már nem is volt többé erke szemeit felnyitni. Virginie azonnal gondolta, hogy az orvos után kellene

par-engerdelek kiállítása és bírság-pénzekből várható jövedelem és az állam által nyújtandó 800 frt évi segély

Az alsófokú kereskedelmi iskola után vértől bevétel

Aradváros községi iskolai költségeihez 1891-ik évre állami segély

A községi kötelekbe való felvételért fizetendő díjakból

Ingatlanok átiratási krajczárjai

Bizonylatokért

Rendkívüliek.

Különböző rendkívüli nyervek bevételeiből

A Holt-Maros használatáért fizetendő díjból

A körházalapítványi tőke 1891. évi kamataiból

A két temető-felügyelőnek a temető-alapból a házi-pénztár javára megterítendő fizetése fejében

A temető eladókéjének 1890. évben esedékes kamatja

Kiadások.

I. Rendesek.

Tisztviselők fizetésére

Az adókezelésnél alkalmazottak fizetése és végrehajtási kiadásokra

Nem választott hivatalnokok és alkalmazottak fizetésére

A rendőri legények fizetésére

A cselédség bérére

A tűzoltók és toronyőrök fizetése és ruha-illetményére, továbbá a tűzoltói szerek fenntartására

Kegyűdíjakra

Díjak a napidj mellett alkalmazottak részére

Irodai és hivatali szükségletekre

Nyomatványok és hirdetések

Napidíjak és utazási költségek

A városi épületek fenntartása és kezelése

Városi épületek tűzkar elleni biztosítására

Illetékekre

Perköltségekre

A város ingatlanai után fizetendő állami adóra

Illeték-egyenérték

Az utcák világítására

Az utcák tisztításához szükségesítő fogatok és eszközök fenntartása és beszerzése

Parti művek emelésére és a végigátak fenntartására

Tűzfászkészítésre

Előfogatozásra

A rendőrlétszám és a szolgásményzet ruházata és felszerelése

Letartóztatott egyének tartási költségeire

A kórházakban ápolandó betegek után fizetendő gyógyköltségekre és gyógyszerekre

A város községi kötelekbe tartozó szegények segélyezése és ellátására

Lelencz és árva gyermekek tartására

A polgári menházban ő Fellege I. Ferencz József nevére tett alapítvány évi járuléka czímen

Községi iskolák fenntartására

Az ipartanonez-iskola kiadásainak fedezésére

A kereskedelmi tanonciskola kiadásainak fedezésére

A rom. kath. egyháznak

A gör. kath. egyháznak

Az ágostai hitvallású egyházak

A gör. keleti román és szerb egyháznak

A helyvél hitvallású egyháznak

A helybéli zenede kivételére a 8 öl zenefán segélyezése

A görög keleti szerb hitfelekezetek részére 5% közoktatási járuléka fejében

A gör. kel. román hitfelekezetek részére 5% közoktatási járuléka fejében

A Mózes hitvallású hitfelekezetek részére 5% közoktatási járuléka fejében

Az ágost. evangélikus hitfelekezetek részére 5% közoktatási járuléka fejében

A mértékhitelítő hivatali szükségleteire

Az átvonuló katonatisztek által használandó szállások és istállók után fizetendő bérekre

A katonaság részére beszerzendő anyagok és egyéb kiadásokra

A helypénz szedésével összekötött kiadásokra

A sétány, faiskola és a fasorok fenntartására

A kutya-adó kezelésével kapcsolatos kiadásokra

A gabona-piaczi mérlegházak szükségleteire

Az aradi jótékony nőegylet irányában fennálló 1260 frt tőke tartozás után járó 6% kamat

A városi kórház-alapnak a háziorvos elleni 10,076 frt 20 kr tőke követelése után járó 6% kamat

A földhitelintézetnek

A városi tisztviselők nyugdíj-alap évi kamati jövedelméből fedezetet nem nyert nyugdíj-összeg pótlására

Telefon használati díja

Titkos-rendőri kiadásokra

Az aradi kereskedelmi és iparkamarának járó, azonban általa az aradi kereskedelmi akadémia részéről átengedett hozzájárulási költség

Háztartási egyes kiadásokra

Egészségügyi kiadásokra

Fürdői öggyi fizetésére

A ménesi vinczellér-képezdében a város költségére elhelyezett két növendék ellátási illetményére

Az aradi siketnéma-iskola segélyezésére

Állattenyésztésre

II. Rendkívüliek.

Az előre nem látható kiadások fedezésére

A településmélti alapnak megterítendő 43,346 frt 29 krból 1891-ik évre eső 8-ik részlet fedezésére

A városi kórház fenntartási polgári lövészet segélyezésére

Honvédegyuletek

Óvartéri telek és kiállítás

A szegény tanulókat segélyező egyesület részére

64,888 — Állatvásár rendezése .. 3,305 —
 3,720 — Gyeptér rendezése .. 1,500 —
 2,000 — Kiadási összeg .. 401,360 —
 2,360 — Hiány .. 126,590 —

Legujabb posta.

— **Osztrák-olasz csere.** Egy római levelező azt a hirt bocsátja világgá, hogy Crispi csak arra az esetre hajlandó megújítani a hármasszövetséget, ha Ausztria-Magyarország átengedi Olaszországnak Trientet. Sőt már azt is tudja, hogy Ausztria-Magyarország elfogadja ezt a feltételt csak azt kívánja vizsgálni, hogy Olaszország biztosítsa neki az okkupált tartományok zavartalan annexióját.

— **Az orosz hadsereg bajai.** A csütörtöki nagy hadgyakorlatok a hadsergő tulajdonságai mellett az összes arányokat is feltüntették, amelyek maguk a tábornokok sem széptének. A Dragomirov-hadseregnek a vezérkar igen gyakran maga sem tudta, hogy egyes csapatok hol vannak. A csapatok élemezése is rossznak bizonyult. Gurko csapatai kukacos kétszersültet kaptak. A csapatok éheztek. A tábori távíró sem vált be. A hadgyakorlatok terepén az élemezés sem miről sem gondoskodott. A csapatok seholsem akadtak az adminisztráció közegeire, fuvarosokat alig kaptak. Miklós nagyherceg távirati uton fordult a kalamitások miatt a volhyniai kormányzóhoz. Az adminisztráció gondatlansága miatt a csapatok alig érkezhetnek a kitűzött napon Rovnoba.

Táviratok.

— **Királyunk a német császárral.** Liegnitz, szept. 20. (Saj. tud. táv.) A mai hadgyakorlat befejeztével Vilmos császár a csapatokhoz intézett beszédében köszönetet mondott királyunknak, hogy eljött a hadgyakorlatokra. Reméli, hogy meggyőződött, miszerint a csapatok most épp oly jelesek, mint I. Vilmos idejében voltak. Orvend, hogy ezáltal biztonszilártságot a bajtársi viszonyok között, a király válaszában köszönetet mondott a látottakért. Büszke, úgy mond, oly szövetségesre, ki oly jeles csapatot felettérendezik. A király eljutván felháromkor elutazott. Bucszusa a császártól rendkívül szíves volt. Szívesen bucsuzott el Caprivi kanצלártól is. Utjában az összegyűlt sokaság lelkesült eljenzése kísérte.

— **Temesvár és az október 6.** Temesvár, szept. 20. (Saj. tud. táv.) A városi tanács Telbisz Károly polgármester elnöke alatt ma a Temesvárott élő valamennyi szegénysorsú 48-as honvédek október 6-ikára fejenként 5 forintot szavazott meg, hogy esetleg a vértanuszobor leleplezése Aradra utazhassanak. Molnár főispán Temes megye őrségi közgyűlését, mely a szabályrendelet értelmében, mely a határvárosok részén az idén véletlenül 6-ikára esnek, Desch A. Ashil alispán előterjesztésére október 20-ára hívta össze.

V.	54
VI.	43
VII.	83
VIII.	18
IX.	30
X.	30
XI.	62
XII.	17
XIII.	21
XIV.	10
XV.	77
XVI.	139

Naptár.

Szeptember 21. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Máté. — Protestáns naptár: Máté. — Görög-országi naptár: Joakim. — A nap két óra 45 perccel, nyugszik 5 óra 58 perccel.

Október 6. A vértanúk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Legnyomás: reggel 7 órakor 771.7 mm. délután 2 órakor 770.7 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° +12.1, délután 2 órakor C° +21.2. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 5, délután 2 órakor EN. A felhőzet: reggel derült, délután félderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

A kiállításról.

A kiállítást meglátogatták tegnap délig

A régészeti kiállítást az egész idő alatt megnézte

Ezzel együtt a kiállítás látogatóinak összes száma a hivatalos kimutatás szerint

62618.

A kiállítók statisztikáját összeállította a titkári hivatal. E szerint van:

Aradról	378
Aradmegyéből	149
Békésmegyéből	176
Csanádmegyéből	192
Hunyadmegyéből	92
Krassó-Szörényből	23
Temesmegyéből	69
Torontálból	29
Budapestből	69
Az ország egyéb részéből	103
Ausztriából	9
Összesen:	1229

Csoportonként kimutatva:

Az I. csoportban	376
II.	48
III.	21
IV.	47

A kiállítási igazgatóság ama közleménye, melyhez képest a különvélemények és netalán sérelmek a jury munkálataival szemben folyó hó 18-ikáig voltak beadandók, sokak által félreértetett s a kiállítók közül többen a csoport-juryk jegyzőkönyveinek közzétételét sürgették. Tájékoztató és felvilágosító ki kell jeleníteni, hogy a jury-szabályzat idevágó szakaszának nem az az értelme, hogy a csoport-jury munkálata a végelöntés előtt közzétételven, az ellen felebbeségek adásának, hanem az, hogy ama kiállítók, akik az eljárás (és nem a bírálati megállapodás) által magukat mellőzővé éreznék, apellálhassanak a felülbíráló-bizottsághoz és hogy ama jury-tagok, kiknek különvéleményük van, azt beadhassák. Miután minden kiállítónak joga volt jelen lenni a tárgyak bírálatánál, ki-ki tudhatja, megnézték-e a bírálók elég alaposan tárgyait, kértek-e tőle elég kimerítő felvilágosítást és adatokat. Ha ez nem történt volna, ebben a részben lehetett — és szerdáiig még mindig lehet — beadni felszólamlást. De az egyáltalán nem képzelhető, hogy jury-eljárás korrekívájában is addig lehetne elmenni, miszerint minden kiállító megapellálhassa magát az ítéletet. — Egyébiránt megnyugvással nézhet minden kiállító a jury véglete elé, mert a felülbíráló-bizottságban minden jegyzőkönyv előterjesztés és a bizottság eljárása alapos és pártatlan, úgy, hogy igazi érdem előtte elismerés nélkül nem marad.

Az Alföldi és Délmagyarországi ált. kiállítás XVI. csoportjának bizottsága következő körlevelet intézte az ország honvédegyeleteihez: A bizottságnak sikerült a 48-49. évi szereplőkre és eseményekre vonatkozó anyagi és oly becses tárgyat összegyűjteni, hogy büszkén tekinthet e részére. Hanem mivel, hiszszük, még igen sok tárgy lenne megszerezhető, hogy október 6-ára a tárlatot újra rendezve sokkal imponzánsabbá tehessük: tisztellett főkörjük czimtel, hogy esetleg birtokában levő szabadságharczi ereklyéket a kiállítás okt. 6-tól okt. 25-ig terjedő időszakára átengedni, s ahol ilyenekről tudomása van, átengedtetni kegyeskedjük. Mivel pedig a helyi viszonyokra való tekintetből rendkívül fontos kérdés, hogy honnan és mennyit kapunk, legyen szabad kérésünkre kérésünkre vonatkozó rövid tudósítását és a tárgyaknak a hó végéig való beküldését. Tisztellett előterjesztett kérésünk után vagyunk hazafias üdvözléssel: Lukács Miklós biz. elnök, az aradi honvéd-egyesület elnöke. Dömötör László, áll. főreáliskolai tanár, biz. jegyző.

A kiállításról.

A kiállítás megnyitóján a kiállítás bizottsága által megválasztott nyitánytárgyak 43-ik nyitánytárgy a következők:

43-ik nyitánytárgy szőnyeg Torontálból Kovácskyné N.-Elemér

44-ik nyitánytárgy ugyanaz

45-ik nyitánytárgy csángó-terítő Kabdebő Gézáné

46-ik nyitánytárgy kávé asztalkendőkkel, csángómunka Kabdebő G.-né

47-ik nyitánytárgy csángómunka kredencz-takaró ugyanattól

48-ik nyitánytárgy lábképe Tapolcsányi Gy.

49-ik nyitánytárgy vas-képekert Leyritz és Burghardt

50-ik nyitánytárgy I. tuczt női harisnya Schwarc Károlytól

51-ik nyitánytárgy torontali terítő Istvánffy Istváné

52-ik nyitánytárgy lábképe Kubát Alticska

53-55-ik nyitánytárgy egy-egy vas-talicska Maurer András

56, 57, 58-ik nyitánytárgy egy-egy hunyadmegyey háziiparmunka, gróf Kun Istváné

59-ik nyitánytárgy egy tuczt keztü Szőke Ferencz

60-ik nyitánytárgy u. a. Cseh Katalintól

61-62-ik nyitánytárgy egy-egy női karmantyú Joanovits Antaltól

63-64-ik nyitánytárgy egy-egy tizedes mérleg Varga Ferencz

65-ik nyitánytárgy márványasztal (szoboki) Szepesy Lajostól

66-ik nyitánytárgy ugyanaz

67-ik nyitánytárgy ugyanaz

68-ik nyitánytárgy márványváza virággal Szepesy Lajostól

69-ik nyitánytárgy ugyanaz

70-ik nyitánytárgy egy tuczt kőrlykőző Szigárovits Károlytól

71-ik nyitánytárgy kávé-asztal-terítő Szigárovits Károlytól

72-ik nyitánytárgy asztali dohánytartó Nyilas Józseftől

73-ik nyitánytárgy ugyanaz

74-78-ik nyitánytárgy csabai házi ipari munkák Bartóky Lászlóné

79-82-ik nyitánytárgy torontali házi ipari munkák Kovácskyné N.-Elemérről

83-85-ik nyitánytárgy kalotaszegi munka, Gyarmathy Zsigáné

86-ik nyitánytárgy kovácsolt vas-gyertyatartó Leyritz és Burghardt

87-ik nyitánytárgy egy shawl, Istvánffy Ist.-né

88-ik nyitánytárgy terítő Kun Istváné

89-ik nyitánytárgy egy vászon, Kabdebő Gézáné

90-92-ik nyitánytárgy vingai házi-ipari munkák, Keszilkov Lipóttól

93-94-ik nyitánytárgy egy tuczt férfi-harisnya, Schwarc Károlytól

95-97-ik nyitánytárgy torontali kisebb szőnyegek, Podgorcsity Sándortól

98-100-ik nyitánytárgy egy-egy női derékfűző, Brassay testvérektől

101-ik nyitánytárgy virágasztal, Witz Ferencz

102-ik nyitánytárgy löyör (kovácsolt vas) Leyritz Árpádtól

103-ik nyitánytárgy theakészlet 6 személyre Sütő Józseftől

104-ik nyitánytárgy mocca-szervice 6 személyre, ugyanna

105-ik nyitánytárgy mocca-szervice, Frank-Kiss Jánostól

106-ik nyitánytárgy ugyanaz

107-ik nyitánytárgy két faldisz az ungvári agyagipari műhelyből

108-ik nyitánytárgy virágtartó, Frank-Kiss Jánostól

A baromfiállítás bírálata.

A baromfiállítás bíráló bizottsága befejezve működését, a bírálat eredményét azonnal ki is hirdette. Ezt a kiállítási igazgatósághoz benyújtott jegyzőkönyv alapján a következőkben adjuk:

I. díjat: kiállítási nyitánytárgy arany-oklevéllel nyerték: Wagner Hermína Budapesti nyitánytárgy, világhírű Bráhma Bandham arany és fekete szárnyasával, továbbá gyűjteményes galambkiállításával. Sahwartz Teréz B.-Csabáról Plymouth, Boks, pekkingi fehér kacsa, fekete kaszmir galamb és chinal f. h. s. galambjával. Stoltz Adolf Nagykirind: pomeranai lud, toulousi ludjával. Rakasny Anna Pilis, bronz pulyka fehér gyöngygyűjtemény és jácint galambjával. Gránér Károly V.-Neidorf, sárga szarka galambjával. Györfy Aladár Debreczenből, gyűjteményes galamb-kiállításával. Fényes Kálmán dr. Arad, jeges galambjával. Embey Iván Arad, gyűjteményes galambkiállításával. Szabereányi Gyula Arad, gyűjteményes galambkiállításával. Horváth Antal Kőbánya, gyűjteményes galambkiállításával. Schwarz Soma B.-Csaba, gyűjteményes galambkiállításával. Petrovay György Nagykirind, kokkariar és kétkedő szarok galambjával. Takács János Debreczenből, veres fodros és sámkaldeni szarcesenő galambjával. Marx Ernő Aradról gyűjteményes galamb-kiállítás, egészségügyi agyag-piramis és baromfi-tenyésztés módokról. Losonczy Albert Kolozsvárról, egri kék galambjával. Wadownsky Gusztáv Aradról, bucharai dobos galambjával. Mayer Adolf Debreczenből percollán és kakkói gyöngy-szarka galambjával. Stoltz Albert Temesvárról. Ifj. Dóka és angol fehér galambjával. Római kék Antal Kolozsvárról tarkás posta-galambjával. Parthey Géza Bpestől általa szerzett „Baromfi-tenyésztés kézikönyve” és „Házi szárnyasaink” című szaklapjával.

II-ik díjat, vagyis a kiállítási nyitánytárgy arany-oklevéllel nyerték a következők: Stoltz Albert Temesvárról fekete langshanjával. Hirschmann Vilmos Aradról Plyn Roksával. Leonhardt Odón Sz.-Régényből Cochinjával. Ifj. Haller Ferencz Kolozsvárról erdélyi kopasznyakú fekete baromfiával és fekete Cassier galambjával. Petrovay György Nagy-Küről angol törpe fehér baromfiával. Rakasny Anna Pilsről pekkingi fehér kacsájával. Marx Ernő Aradról rónai kacsájával és Izabell Carrier galambjával. Környei Zoltán Békésről endeni ludjával. Zelmsz Vilmos Pécsről kék postagalambjával. Kovács János Debreczenből Satinette galambjával. Lambert Ferencz Új-Aradról nagy, nagy galambjával.

III-ik díjat, vagyis a kiállítási nyitánytárgy arany-oklevéllel nyerték a következők: Schwartz Soma B.-Csabáról Plyn. Roksával és fehér minoreejával. Störz Károly Pécsről sötét brámájával. Losonczy Albert Kolozsvárról pekkingi fehér kacsájával. Louovics Emma Nagykirind pomeranai ludjával és Erdélyi Pál pulykájával.

IV-ik, vagyis a bronz-oklevéllel nyerték: Hirschmann Vilmos Aradról fekete langshanjával, Rakasny Anna Pilsről Plyn. Roksával. Störtz Károly Pestről Cochinjával, Környei Zoltán Békésről pekkingi fehér kacsájával.

Végül az V-ik, vagyis az egyszerű oklevéllel a következők nyerték: Lauróvics Emma Nagylakról, Plyn. Roksával és pekkingi fehér kacsájával, továbbá Scheffer Béla Aradról bécsi szürke galambjával.

küldenie, mert látta, hogy most állott be a krízis.

Kiment a konyhába és felbressztette Heugne-ként, aki egy szurken a szurken.

— Fogja be gyorsan az amurat és siessen Gerdonba!

— Az ur rosszabbul van? — kérde Heugne-né szeméit dörzsölve.

— Azt hiszem, hogy haldoklik.

Az Megek. Hanem idővesztés volna, ha a szamarat befognám. Jó lábaim vannak. Bizonyára éppen olyan gyorsan fogok oda érni. Visszajövet Renandière ur valószínűleg a kocsijára enged szilenni.

— Ahogy akarja, de siessen, siessen. Heugne-ny gyorsan kiment és a falu felé vette útját.

— It a kellő pillanat! — mondja magában. — Az öreg meg fog halni. Most kell felvenni a kincset... Csak senki ne zavarjon bennünket.

Nemsokára Gerdonban volt.

Kopogtatására és csengetésére kinyitotta egy inas az ajtót.

— Mondja meg Renandière urnak, hogy Heugne-né jött utána... Couraget ur Maison-Feyne-ban nagyon rosszul van.

Az inas sietett Renandière-t fölébreszteni.

Es miatt az orvos a Heugne-né segítségéig gyorsan felöltözött, az inas befogta a lovat a kocsiába.

— Szálljon fel — mondá Heugne-né, mikor az orvos teljesen készen volt.

— Nem leszek terhőre.

— Nem. Van két hely.

— Kösönöm, Renandière ur, felszállok.

— Maison-Feyne-ba megyek — kiáltott oda az inasnak, miatt megostorozta lovét. Meg fogja mondani odafenn, hogy reggelre itthon lesztek.

— Igenis, tekintetes ur.

A ló magával vitte őket a sötét éjszakába.

A gerdoni toronyóra ötöt ütött. November közepe volt és az éj mélyen sötét. Utközben mindketten egy gondolat tal voltak elfoglalva és csak rövid szókat váltottak egymással.

HIREK.

— A vértanu özvegyének és leányának levele. Ismételtén abban a helyzetben vagyunk, hogy az Aradon mártírhalált szenvedett Láhner György tábornok özvegyétől és leányától közöltünk egy-egy igen érdekes levelet. Láhnerné, tudvaleg, született olasz nő és férje kivégzése után nemskára visszatért hazájába és jelenleg is ott lakik Varese-ben leányával együtt, ki ott férje oldalán él. Mindkét levél Marzso Lajos urhoz Budapestre van intézve és a vértanuszoborra helyezendő koszorúval és a Láhnerné Aradra jövetelének ügyével áll kapcsolatban. Marzso ur szintén olaszországi származású, és családja révén igen bizalmas összeköttetésben él a vértanu hátramaradt családjával. Az alább közlendő levelek olvasul irattak, s hű magyar fordításunkban adjuk, amint következnek:

I.
1890. szept. 10.

Igen tisztelt Barátom!

Meghatottságomban nem tudom, miként fejezzem ki halámat mind ama jó lelkeknek, kik engem annyi udvariassággal halmoznak el.

Ön bizonyára vette már utolsó, e hó 8-ikáról keltezett leveletem. Ebből látni fogja, hogy én megkaptam az aradi polgármester meghívását, egyzersmind, hogy mit választottam neki. Igaz, hogy a választ illetőleg, a magyar nyelvben való járatlanságom folytán, fordítóhoz kellett folyamodnom.

Szíves üdvözetemet Etelkának és Rózának.

Vásárhelyi urnak adja át, kérem, őszinte köszönetemet előzőekénységéért, melylyel koszorúink elhelyezésére vállalkozott. Alexandrina szintén meg akarja tisztelni egy koszorúval szegény atyjának emlékét. Ama koszorúk elküldését illetőleg folyton legnagyobb nyugtalanságban vagyunk. Attól félnék, hogy nem érkeznek meg a kellő időben. Mihelyt az elküldés megtörtént, és ismerni fogjuk a szállítási módját, Önt tudósítani fogom. Amint már azt megírtam, a koszorúkat Salacz Gyula urhoz fogjuk küldeni Aradra.

Utolsó levelemben azt kérdeztem Öntől, nem származik-e nehézség és baj abból, ha a szekrények zárva érkeznek az osztrák határra, vagyis az osztrák vámhoz megvizsgálás végett; és állomás, ugy hiszem, Cormont-ban van.

Ön szíves lesz egy és más szükségset közölni velünk, hogy a koszorúk küldésében ne álljon elő.

En azt hittem, hogy az emlékszóbor elkészítésével megbízott szobrász egy bizonyos Huszár Adolf ur volna; ezzel ellenkezőleg Ön kedves levelében Zala szobrász-mesterről (maestro) tesz említést.

Ha ismerném ezen szobrász-mester urnak nevét és címét, hozzá írnék fordulni levelemmel, és felkérném őt, egyen azon, hogy megfelelhessen a mi ójtásunknak, tudniillik, hogy a mi koszorúink helyettesenek azon mellkép alá, mely a mi kedves szerencsétlenül elhunytunkat fogja ábrázolni. Elég, hiszek Isteben és bizom nem es és nagylelkű támogatásában mind azon jóknak, akik önkényt ajánlkozának dolgainknak jó irányban való megoldására.

Nekünk viharos és hideg időnk volt, de néhány nap óta fényes napban gyönyörködünk.

Alexandrina is ír Önnek: Ön pedig, igen tisztelt barátom, fogadja legkiválóbb barátságos üdvözetemet.

Barátnője
Lahner Luisa,
Varese Alla I-a Capella
del Sacro-Monte.

II.

Igen tisztelt Uram!

Bátorságot veszek magamnak arra, hogy anyám leveléhez a saját kérelmemet csatoljam.

Látva, hogy Ön annyi udvariassággal és buzgalommal párosult érdeklődést tanusit anyámnak koszorúját illetőleg, én is csináltattam egy koszorút szegény atyám emlékezetének, amelyet a szoborra helyeztetni óhajtok. Irtam már az aradi polgármesternek, hogy koszorúmat, ha majd elkészült, hozzá szeretném küldeni; és kértém őt az annak elhelyezését czáló szükséges lépések megtételére.

Tekintve azonban, hogy Ön ismeri Vásárhelyi urat, a szobor-bizottság tagját, nem lenne-e Ön szíves nevemben, a nevezett bizottság bealegyezésével, Zala szobrász urhoz fordulni és figyelmébe ajánlani, hogy az én koszorúmat anyám koszorújával együtt helyezzék a szoborra? Mondja meg neki, hogy én, a honvéd leány, (io figlia di honvéd) eleve is köszönetet mondok neki mindazon fáradságért, melyet kérelmem teljesítésével magára vállal, és hogy a legnagyobb elismeréssel leszek iránta.

Ön pedig, igen tisztelt uram, bocsássa meg az önnek okoztam alkalmat-

lanságot, és engedje meg, hogy legőszintébb köszönetem mellett kifejezést adjak Ön iránti tisztelem és nagyrabecsülésémnek. — Igaz hive:

Sardiné
szül. Lahner Alexandrina.

Említsen meg, kérem, a jó Etelkának, kit férjemmel együtt szívből üdvözlünk.

— Dessewffy Sándor püspök beigtatási ünnepélyére következő törvényhatósági bizottsági tagok jelentkeztek deputációnak: Múlek Lajos, Lukácsy Miklós, Domány József, Grünwald Ferencz. A küldöttséget, mely 23-án reggel indul Temesvárra, Salacz polgármester vezeti.

— A katonaság és az október 6. Az aradvárosi tanácsnak azon — a köznyelvi által elfogadott — indítványát, hogy a vértanuszobor leleplezési ünnepélyére már a késedelem miatt is ne hívassék meg a katonaság, — mint közvetlen forrásból értesülünk — katonai körökben igen tapintatosnak tartják, és teljesen alkalmasnak ítélik arra, hogy az egész ügy semminemű mélyebb nyomot ne hagyjon fenn maga után. — Itt említjük még meg, hogy mindazon népies mesék, — melyek szerint október 6-án a várból egyetlen katonának sem szabad a városba jönni és hogy a magasabbrangú tisztok e nap miatt tömegesen szabadsággoltatják magukat, — nem egyebek, mint jámbor filiszteri agygirusok kedvencz látományai.

— Ugron Gábor, a szélsőbal ismert jeles szónoka, ma vasárnap délelőtt érkezik Aradra, és délután 3 órakor beszédet tart a „Fehér Kereszt“ nagytérben. — Ugron mindenesetre egyike az ország legérdekesebb szónokainak, és így nagy valószínűség szerint igen sokan fogják meghallgatni már csak kíváncsiságból is.

— Mit fizetünk pótdóbban? Aradváros 1891. évi költségvetését tegnap megállapította a hármass bizottság. E szerint a bevétel kitesz 274,470 frtot, a kiadás 401,360 frtot, a deficit 126,890 frtot, a melynek fedezésére 41% pótdótt fognak kivetni. A százelék az ideizhez képest egy százalékkal esett.

— Szathmáry György, Déva országy. képviselője, biztos értesülés szerint a v. és közokt. miniszteriummal lép mint osztálytanácsos és a népoktatási ügyosztály vezetője. A megüresedő képviselői mandátumot hihetőleg Réthly Lajos, Hunyadmegye tanfelügyelője nyeri el.

— Az új szerb plebánia. Sacrae Szergius aradi szerb plebánia adminisztrátor helyébe, aki Temesvárra távozott, plebánia adminisztrátorrá az elhunyt Petrovics Tivadar helyére Nikolic Izidor gáji szerb lelkész nevezetett ki.

— Budapest és a vértanuszobor. Budapest főváros tanácsa képviseltetni fogja magát a 13 vértanu szobornak leleplezésénél és díszes koszorút küld.

— Segély és ösztöndíj. A Neumann Dániel-féle segélyalap kamatát, 50 frtot, Salacz polgármester öz. Bérczy Jánosénak adta ki. — A Scherz József-féle ösztöndíj ez évi kamatait, 69 frt 82 krt, Kertész Miksa első éves joghallgató nyerte el. Mindkét összeget a polgármester tegnap adta át az illetőknek.

— Népgyűlés. Müller Károly és 9 társa, aradi polgárok, bejelentették Salacz Gyula polgármesternek, hogy ma, vasárnap délután 3 órakor népgyűlést tartanak a Fehér Kereszt nagytérben, a hol Ugron Gábor is jelen lesz. A polgármester a bejelentést tudomásul vette.

— Jegyzőválasztás volt pénteken délelőtt a szomszédos Szt. Leányfalva községben. A képviselőtestület az eddigi helyettesét, Niedermayer Alajost választotta meg egyhangulag. Niedermayer eddig is a község legnagyobb melegegésére működött. Volt ugyan mások részéről erős korteskedés, de mint látszik, hiába való volt a nagy erőködés, mert a megválasztott Niedermayer Alajos teljes mértékben bírta egy a képviselőtestület, mint általában az egész község bizalmát és rokonszenvét, mit szorgalmas és szakértettsége által érdemelt ki. — Szerencsét kívánunk a fiatal jegyzőnek!

— Az utjetelepi iskolát, melynek falai veszedelmesen megrepedeztek és fölleperendái is elkorhadtak, a mérnöki hivatal már teljesen kijavította s az előadásokat a folyó héten már meg fogják kezdeni.

— Hunyadmegyei hírek. Pogány György főispán hivatalosan Budapestben töltött több napot, egyet Déván, és ezután a határra utazott, hol a határbejárást vezeti. — Kassai F. Dániel honvédtábornok, ki épp most nyugalomba vonult, Dévát választotta állandó lakhelyül. — Baló Mihály nyugalmazott kuriai bíró, ki a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta, hunyadmegyei ember, a régi Zarándmegyének, melynek egy része Aradhoz csatoltatott, főjegyzője volt. — A dévai honvéd zászlóalj az ózi gyakorlatokról f. hó 27-én érkezik hazra. — Téglás Gábor dévai áll. realiskolai igazgató édes atyja, id. Téglás Gábor 72 éves korában elhunyt f. hó 17-én. — Az öngyilkos Pávai Vajna Viktor puji járásbírói fegyelmű vizsgálattól való félelem kergette a halálba. Nöt és gyermeket hagyott hátra. — Berényben f. hó 14-én kis gyermekek a csürben tüzet gerjesztettek s 7 gazda készlete égett el. r. l.

— Az I. aradi hadászok betegsegélyző egylete kebelében oly öröndetes változás állott be, melynek folytán az egyleti tagok annyira meg vannak elégedve, hogy csak úgy versenyeznek egymással az egylet érdekében működésben. A legközelebb megtartott rendkívüli közgyűlésében hozott abbéli határozatot, hogy ezután minden vasár- és ünnepponnap d. u. 2 órakor tartatnak meg az egylet helyiségében (halász-utca 5. sz.) a kivonulási gyakorlatok, a legpontosabban tartják meg a tagok, az elnökség pedig szigoruan ellenőrzi azokat. Az egylet tagjai ez uton is figyelmeztetnek, hogy ma d. u. 2 órakor a gyakorlat ismét meg lesz tartva, a gyakorlat befejeztével pedig 4 órakor lesz a rendes havi választmányi ülés, melyen igen fontos és érdekes a tárgysorozat. Ezen alkalommal új belépő tagok is vétettek fel.

— Egy új Mózés. Mosolygó Lajos marosparti ör tegnap egy lezárt szivar-dobozt látott utána a Maroson. Azt gondolván, hogy szivar van benne, kifogta a ládát és felnyitotta. Nagy bámulatára a dobozban egy kis gyermeket talált a la Mózes a Főráó leánya. Bakhogy ez a kis Mózes meg volt halva. Ki tudja, honnan hozta a víz! A vizsgálatot megindították a felső Maroscséz minden községében.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezennel tudatja, miszerint a temesvári cs. és kir. 7-ik hadtest-felügyelőség által a cs. és kir. közös hadseregbeli és a m. kir. honvédszereplők élelem szükségletének közös biztosítása iránt kiirt hirdetményt az kamarai irodában a hivatalos órák alatt betekinthező.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi könyvnyomdászok által f. évi szeptember hó 7-én tartott táncvizsgálat alkalmával felülzötni szivesek voltak a következő urak: Réthy Lipót 20 frt, Vásárhelyi Béla 5 frt, Gyulay István 5 frt, Mérey-Horváth Károly 5 frt, Pekár Károly 2 frt, Gorzó és társa 2 frt, Bilnska. N. 2 frt, Kohn Ede 1 frt 60 krt, Iványi Ödön 1 frt, Tolnay János dr 1 frt, Varga János 1 frt, Dolári Ferencz 1 frt, Hoffmann Antal 1 frt, Ráth Lajos 1 frt, Hoffmann Lőrincz 1 frt. Fogadják ezen nemesszívű felülzötnök az aradi nyomdászegylet nevében hálás köszönetünket. — Továbbá fogadja köszönetünket az aradi iparos-íjki betegsegélyző-egyletnek elnöksége, ki szives volt a dalórák alatt egyleti helyiségeket és zongorájukat átengedni a végre fogadják köszönetünket még mind azok, kik az ünnepély sikeréhez szivesek voltak közreműködni. Arad, 1890. szept. 20-án. A rendező-bizottság.

— „Concordia“ egylet ma délután fél 5 órakor tartja saját irodahelyiségében (Szabadság-tér, vaskapu) folyó havi rendes választmányi ülését, mely alkalommal felvétel iránt új tagok is jelentkezhetnek.

— A vörheny szörványoson még mindig előfordul a város területén. A főorvosi hivatal mindent elkövet, hogy a vörhenyt kiküszöbölje.

— Táncmulatság a vidéken. A kovácsbázi kaszinó folyó szeptember hó 27-én fényes sikerűnek ígérköz táncvizsgálatot rendez a kaszinó helyiségében. A vizsgálatra Aradról is számosan randulnak ki. Belépési díj: személyjegy 1 frt, családjegy 1 frt 50 kr.

— Meghívás. Az első aradi betegsegélyző és temetkezési egylet elnöksége holnap vasárnap d. u. 3 órakor irodája helyiségében (Szabadság-tér 11. sz. I. e.) választmányi ülést tart, mely alkalommal új tagok is felvételre. Az elnökség.

— Névtelen levél. Az aradi polgármesteri hivatal, névtelen levelet kapott Budapestről, mely tele van helytelenül irt aradozásokkal az aradi vértanuk emléké iránt s az író elkeseredését fejezi ki a felett, hogy a leleplezési ünnepélyen a hadsereg nem lesz ott. A levél írójja ígéri, hogy azok helyett lejjön majd ő Budapestől. — Tehát: Quitt! . . .

— Kutymarások. Dacára a szájkosárnak, a kutymarások egymást érik, az igaz, hogy valamennyi Gájbán fordult elő. Bérés Dávidné, Vidákovics Gergelyné és Hamerschmidt Ferencz megmarta egy-egy kutya. Az ebeket megfigyelés alá helyezték.

— Meghívó. Az aradi kárpitos-íjki jótékony asztaltársasága folyó hó 21-én este hét órakor, Hessz Ödön Kis-Ernő-utca 11. szám alatt lévő vendéglőjében választmányi ülést tart.

— Piacról. Tegnap nagy tejjvizsgálatot rendezett a piacon a rendőrség és az orvosi hivatal. A kofák most félnek a tej elköbszától és nem vegyítik azt; így történt, hogy a piacra hozott tejet mind jónak találták. — A dinnye-szezon véget ért, azonban még mindig hoznak be a piacra silány, apró dinnyeket. A rendőrség tegnap két szekér ilyen dinnyt távolított el a piacról.

— A királyi Nagyváradon. Ö Felsőeg Nagyváradon tudvaleg Schleich püspök palotájában lakott, hol a fagadóterem, a könyvtár, a házozsba s még egy csomó finom izléssel és fényvel berendezett nagy szoba áll rendelkezésére. Mikor a király legelőször végigment terméin, így szólott Hornunghoz, régi öreg komornyikjához: „Nagyváradon vagyunk mi, vagy Bécsben? Nézd meg ezeket a remek butorokat. Hisz itt szebb minden, mint a bécsi burgban.“

— A szegény tanulóknak részére lomat a következő urholgyek és urak adományoztak: Avarfy Imre drné, Avarfy Gézáné, Amberger Jenőné, Bendig Etelka, Balog Györgyné, Czedik Mártonné, Debreczenyiné, Domonkos Lajosné, Földes Kelemenné, Gebhart Juli, Köpf Kálmán drné, Dombrádi Nagy Sándorné, Obenau Józsefné, öz. Páris Jánosné, Rákóczy Zoltánné, Rozmanith Vilma, Simay Ilonka, Beck és Schiffer, Borszövetkezet, ifj. Kristyórá János, Miksits Alajos, Vertán Osz-

kár, Wittmann Károly. Levélblyegeket küldtek: Klein Samu 1873, Kelecsényi Gabriella 140, Kendeffy Karolin 12.500, Hermann Mariska 408, Domonkos Lajosné 450, Francz Julia 423, Kossuth-utcai elemi fiúisk. III. osztály 976, Szabó Dező 1400, Bujdos Eszter 125; összesen: 18.295. Szivarvegeket küldött Arkay Kálmán. Arad, 1890. szept. 20. Csik János, egyli. gazda.

— A temesvári lottópörben, mint jelentik, pénteken küldte át Gedeon László kir. ügyész a törvényszékhez a vádindítványt. Mály törvényszéki elnök azonnal kiadta az iratokat Malyer előadó bírónak. A törvényszék a vád alá helyezést iránt kedden fog határozni. A védők elhatározták, hogy nem felelbezik meg a vádatárazatot s így a végtárgyalást október hó közepe táján okvetlenül megtartják.

— Habsburgvárról írja a „Figaro“, hogy uralkodó családunknak ez ősi széke nemskára teljes restaurálás elé néz. Az idézett lap szerint e napokban két idegen járt a Svájcznak regényes Aargau kantonjában, tövérről-hegyire megvizsgálták a fejedelmi romokat és szorgalmas jegyeztetések után ismét távoztak. A két idegen állítólag Estei Ferencz Ferdinánd főherczeg megbízottai voltak, kiről szelvében beszéltek már másnap, hogy vissza akarja vásárolni a Habsburgok sasfészékszkét, amiben szintén Rudolf példáját kívánja követni, kinek kedvencz eszméje volt a Habsburg-vár fölépítése. A „Figaro“ ebből az alkalomból elbeszéli, hogy a megdicsegtült Rudolf trónörökös egy napon Potocki gróf és két katonatiszt kíséretében elzarándokolt a romban heverő várhoz, kalaplevéve lépett le. Rudolf szobájába, mely az ódon épület egyedül épen maradt része. Hosszsan elmerengvén a szeljárta fekete falakon, e szavakkal fordult a várörhöz: „Mire szolgálak e falak?“ „A torony — viszona — a kérdezt — tüzőrségül szolgál a környék számára; kúrt-szóval szoktam jelezni, ha valahol tűz üt ki.“ „Elég messze éllátni innen, de azt a tüzet még sem lehet meglátni, mely talán felgyújtja Európát.“ (?) E szavak után, miket a jó svájci nem értett, a trónörökös még merengőben távozott, mint a hogy jött. Másnap Rudolf lépéseket tett a vár megvásárlására, de a birtokos kanton nem akarta átengedni. Talán Estei Ferencz Ferdinánd főherczeg szerencsésebb lesz.

— X. — A Pesti Hirlap ajándéka előfizetőim. Példa nélkül áll a magyar hirlap-irodalom történetében, amit a Pesti Hirlap a most következő október-decemberi negyedében nyújtani fog előfizetőinek. Valóban csak az a szintén példanélküli nagy szám teszi lehetővé, melylyel a magyar olvasó község e kedvelt lap mellé sorakozott. Hozni fog a Pesti Hirlap — mint a szerkesztőség velünk tudja — a nemzeti színeszt száz éves jubileuma alkalmából október hó folyamán Jókai Mórtól „Theopsis kordéja“ vagy a földönjáró csillagok“ cím alatt, fölülmulhatlan humorral és satyrával megírt két felvonásos színművet a magyar színeszt első évtizedéből. Karácson táján megkezdí Mikszáth Kálmán legújabb művének, egy már kész, de még nem kapott regényének közlését. S ugyancsak december hó folyamán kapja meg a Pesti Hirlap minden előfizetője — az újon belépő havonkénti előfizetők is — karácsonyi ajándékul a Pesti Hirlap naplót, egy valóságos díszművet a leggazdagabb szépirodalmi és közhaznu tartalommal, mely több mint 400 oldal terjedelemben fog megjelenni s hozni fog legjelesebb írónktól (köztük Jókai és Mikszáth) novellákat, rajzokat, tárcákat, 40—50 díszes képet, teljes tiszti czimtart és fővárosi kalauzt, a rendes napári tudnivalókon kívül. S ezt még a havi előfizetők is teljesen díjtalanul és bérmentve kápják; oly kedvencem, minőt eddigéle napilap nem nyújtott előfizetőinek. (Ezt az ajándékot a lap számonkint való vásárlói azonban nem kápják s a napárt csak teljes bolti áron (1 frt) szereshetik meg.) Ily körülmények közt már fölösleges is külön ajánlanunk a Pesti Hirlapot t. községünk figyelmébe. Előfizetni lehet október 31-ig, a Pesti Hirlap kiadóhivatalában (Budapest, Nádor-utca 7. szám). Mutatványszámokat levelezőlapon nyilvántott óhajra a kiadóhivatal egész hétig ingyen és bérmentve küld.

— Rövid hírek. Gácson Strieker Ede gyáros saját költségén szinagógát építtetett s ezt ezüst lakadalmu alkalmából e napokban a zsidó hitközségnek ajándékozta. — Nagyváradon a gazdasági és iparbank című új pénzintézet e napokban megalakult s társulati elnöké Széchenyi Jenő kanonokot választotta. — Pozsonyban Havlicsek lelkész durván megsértette Rimely Károly apátkanonokot s följelbániilekészt, ki most, hir szerint, le akar mondani, ha elégtételt nem kap. — Nagy-Kanisán a zsidóhitközség által fenntartott kereskedelmi iskola a folyó tanévvel megszűnik s a miniszteri szervezett alánál középkereskedelmi iskolát nyitnak.

— X. — Az „Entreprise des pompes funébraes“ első temetési-rendező intézet Aradon tudatja Lammart 30-én József Jenő 1890. évi szeptember hó 20-án délelőtt 9 órában bekövetkezett halálát. Hált délután szeptember hó 21-én délután 5 órakor fog a Kákas-utca 6. sz. alatti házból a helybeli kiskörikerben örök nyugalomra helyeztetni. — Papp Mariska meghalt 1890. szeptember hó 20-án. temetése szeptember 22-én délután 3 órakor fog végbemenni.

Színház.

— A jövő hét műsora. Vasárnap (másodszor) Rebecka a szép zsidóleány. Lukácsy Rebekától. A czimszerepben Somlóné-Vadnay Vilma. Ezen művet első előadásában a mult héten igen jól fogadta a község. — Hétfőn „Az erdő szípe“ francia szimű Feuille-től. Ezen színmű alkalomszerű tartalmu a kiállítás idejére, mert a munkát és ipar magasztalja s társadalmi tekintetben öz-

szegyeztethetőnek mutatja az arisztokracia fentartásával. — Kedden „Pepita“ operette, mely a mult szezon utója féle mint újdonság került előadásra Aradon, a község tetszése mellett. — Szerdán ismét a „Fenegyerekek“ (Gigerlik) énekes bohóság, mely most, midőn a katonazenekarral először adható, nagyobb hatásra számíthat, mint eddig. — Csütörtökön a „Hun utódok“ Váradytól. — Pénteken ismétlése „Szegény Jonathán“, Milöcker új operettjének. — Szombaton a téli színi évad kezdete az évadberletben, „Uj czég“ Sardontól.

— „Cziganybáró“ elpusztíthatlan vonzerejét semmi sem bizonyítja annyira, mint hogy tegnap este is csaknem egészen megtelt réz a ház. Az előadás általában véve igen jó volt, de bővelkedett sok olyan fogyatkozásban, melyek miatt teljes hátsórl beszélni egyáltalán nem lehet. Mint általában a sokszor adott darabok előadása alkalmával történni szokott, ugy ma a szereplők legnagyobb része ügyet se vetett a szövegre, és beszélétt akkor, amikor akart, és azt, amit akart. Ez pedig rettenetesen diszuszultja a községet, mert várja a kedveltebb és nagyon ismert szójárait, élceit a darabnak, és kap helyett egy csomó sületlenséget. E mellett a kórus, különösen a második felvonás csoportos jeleneténél, rendszer nélkül ácsorgott, ugrált és kiabált, és a kovács-dalt ugy elhadtarták, hogy boszuság volt hallgatni. Maga Somlóné-Vadnay Vilma is némi indispozícióval kezdött, és így az ismert, páratlanul hatalmasan elénkelti és megijátszani szokott Saiffját némi fogyatkozásban láttuk tegnap. Igen természetes, hogy ennek dacára is dominálta a kitiünö művésznő a színpadot, és többször viharos tapsokra ragadta a községet. Kozma igen szíves énekelte végig Barinkayt, de játéka oly nyers, mondhatni volt, hogy inkább egy meghokrosodott faluroszlót látnunk magunk előtt, semmint azt a kedves, romantikus alakot. Különösen a fokossal való folytonos hadonászás és a minduntalan való inguiffeltetés tették teljesen rusztikussá ez alakot és a nézőt idegessé. Nádor Eszti Arzenája ismert jó alakítás; csak azt a maszok bába való prémes kosztümöt szeretőnk már látni más alkalommal és nem utazás alkalmával, egy bántsi sváb díszmókroskedő leányán. Gondáné teljesen tetszetőssé teszi az originális guverniántot; egy kicsit nagyon csinos, de ő arról nem tehet. A Kövesi néjales Czirája, a Nyilas néjales Kollász Zsupánja, a Kövesi kifogástalan Carne-roja sokat segítettek az előadás általános hatásánál. Palotai nyalka, rokon-szenves Ottokár. — Különbön hangsúlyoztuk, hogy becsavágyó színeszt előtt egy olcsó-pelt darab is mindig premiér és olyan gonddal és fegyvelennel játszik a 100-ik előadás, mint az első.

Törvényszék.

— A sir szülöttje. Szenzációos bűnügy, melyről már röviden tettünk említést, került a szegedi törvényszék elé. Mező-Kovácsbázi történt a mult esztendő augusztus 8-án, hogy a husz éves Gondi Mihály négy gyermekébe esett s férje Müller Rozália szülészönt hívatta hozzá. Az asszony azonban anélkül, hogy megszült volna, másnap délután öt órakor meghalt, amint ezt 8-án reggel Kuti mező-kovácsbázi orvos és halottkém konstataálta is. Az asszonyt ugyancsak 8-án délelőtt el is temették. Gondi panaszt tett a baba ellen a járásbíroságnál, azzal vádolván, hogy ő okozta felesége elvérzését. A járásbíroság a halott felbontását rendelte el. Mikor a koporsót felvonták a sírba és leemelték a földét, iszonyu dolgot láttak. A koporsóban a halotton kívül egy újszülött csecsemő feküdt. A nőnek kinoktól eltorzult arca és összeforgatott tagjai szörnyü küzdelemre mutatnak. A boncoló orvosok: Eleaszkzy dr batonyai orvos és ugyanaz a Kuti dr, aki a halált konstataálta, a jegyzőkönyvben azt állapították meg, hogy a nő holtan szült. Minthogy azonban ez hihetetlen, a törvényszék orvoskértekt véleményét fogja meghallgatni.

Közgazdaság.

— Termény-üzleti hetiszemle. (Saját tudósítástól.)
Arad, szeptember 20.
A lefolyt hét üzlet-viszonyai mérsékelt keretben folytak le; volt minden egyes gabonamémi irányban élénk hangulat, korlátlan vételkedv, voltak és vannak külföldi megrendelések és magasabb ár-irányzat; de hiányzott a mostani szezonnak megfelelő nagy mennyiségű behozat és főképpen a nagy tételekbeni ki-nálat. ezen hiányokból kifolyólag a heti forgalom ugy buzában, mint minden egyéb termény-félében alig érte el a második forgalmi terjedelmét.
Buza: A heti vásárlók behozatala, az új-aradit hozzá érve, csak 7000—8000 métermázsáig számítható; vevők voltak, malmok, üzerek, kivitel; minden készlet gyorsan elkert minőség, súly és származás (Provenienz) szerint 6 frt, 70 krtól 6 frt 90 krt, néhány kocsi-rakomány 7 forintig métermázsáigkánt.
Tételekben eladtak közel 10,000 métermázsá, többnyire Svájcz részére 7 frt-től 7 frt 10 krtól métermázsáigkánt, közeli vaspálya-állomásokig szállítva.
Rozs: Gyenge forgalom, áruhiány folytán néhány vaggon rakomány gyor-

san elkelt 5 ft 85 krtól 5 ft 90 krig métermázsánként.

Árpa: szintén csak néhány száz métermázsra volt a piacon, szeszgyárosok készséggel megvették 5 ft 90 kr árban 100 kilónként.

Zab: A fogyasztás részére keresve, jegyeztetett 6 frtól 6 ft 10 krig métermázsánként.

Tavalyi kukorica végleg elfogyott, nem volt üzlet.

Ideai morzsoltt kukorica: nagyobb, de nem elegendő behozatal mellett szeszgyárosok által össze vásároltatott, 4 ft 70 krtól 4 ft 80 krig métermázsánként.

Vöröshere: élnék kereslet, gyenge kínálat, egyes kis tételek eladtak minőség és súlyhoz képest 47 frtól 50 frtig 100 kilónként.

Káposzta-repcze: fogytában lévén, jegyeztetett névleg 10 ft,

Bánáti repcze: fogytában lévén, jegyeztetett névleg 9 ft 50 kr métermázsánként.

Borüzlet: A boraink iránti érdeklődés folyton növekszik; a lefolyt héten történtek kötések egy régi, mint ideai borokra, a többi közt eladott egy nagy tétel, közel 100 hordó

1889-iki magyaradi bor 12 frton hektoliterenként hordó nélkül.

1888-iki magyaradi bor 14 frton hektoliterenként hordó nélkül.

Arad-potrasi ideai termés 8 forint 50 krtól 9 frtig hektoliterenként.

Szeszüzlet: Igen szilárd irányzat, és a gyárosok tartózkodása mellett jó keresletnek örvend; mai jegyzéseink: Több pénz, mint áru.

Kivitelre, fuonitók részére: 16 ft 50 kr, fogyasztási adó nélkül.

Belföldi fogyasztás részére nagyban 52 ft, 35 ft fogyasztási adóval.

Belföldi fogyasztás részére kicsinyben 52 forint 50 kr, 35 forint fogyasztási adóval.

100 liter százalékonként hordó nélkül. (L. D.)

Vegyes közlemények. Budapesti gabonatözsde.

Szeptember 20.

Amerika 1/2 centtel olcsóbb, másrészt kínálat, jó vételkészség, szilárd irányzat, 30.000 métermázsra forgalom. Árak szilárdan tartják, heti behozattal 196.000 mtr.

Tavaszi buza 7.14-15; őszi buza 7.55-56; kukorica 5.79-80; zab 6.36-37.

Szeszüzlet.

Szeptember 20.

B. Szesz. Az izraelita nagy ünnepek folytán a kereslet a múlt héten valamivel gyengébb volt, de szilárd hangulat mellett az árak változatlanok maradtak.

Mai jegyzéseink: Készára nagyban 52.-; kicsinyben 52.50; hordó nélkül, per 100 l. %, beleértve 35 ft fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1890 szeptember 20.

Magyar aranyjárdék 4%	100.60
papírajárdék 5%	99.15
vasuti kölcsön	—
keleti vasuti államkötvény, I. kibocs.	—
II.	110.—
III.	—
fültelhermentési kötvény	—
záradékkal	—
Temes-bánati földtelhermentési kötvény	—
földtelherment. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtelhermentési kötvény	—
Horvát-szlavon földtelhermentési kötvény	104.—
Magyar szőlőművelési kötvény	—
nyeremény-sorsjegy-kölcsön	137.—
Tiszszahályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Osztrák járadék papírban	87.75
ezüsten	88.50
aranyban	106.—
1860-iki államsorsjegyek	137.50
Osztrák-magyar bankrészvény	962.—
Magyar hitelbank-részvény	352.50
Osztrák hitelintézet-részvény	307.20
Ézüst	—
Cs. és kir. arany	5.75
20 frankos arany (Napoleon'dor)	8.88
Német birodalmi márká	111.90
London	111.90
20 márkás arany	0.98

KIS LOTTO.

Budapest, szeptember 20.

38 5 29 10 61

Aradvárosi

E lő bérlet 21. sz.

színház.

E lő bérlet 21. sz.

Vasárnapon, 1890 szeptember 21-én:

REBEKA

a szép zsidóleány.

Eredeti új népszimű új dalokkal 3 felvonásban. Irtá: Lukács Sándor. A dalokat szerette: Dankó P.

Kezdeté 7 és fél óraker.

Felolós szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyilttér.*

5 kilós kosárka

ménesi

rózsa-szőlő

2 forintért

postai utánvét mellett

kapható

DRATSAY LAJOSnál

ARADON.

* Az a rovat alatt közöltökért nem vállal felelősséget a szerk.

643. 2-2.

Üzletmegnyitási jelentés!

Van szerencsénk a tisztelt közönségnek becses tudomására hozni, miszerint alulírottak itt helyben „Aradi cipőárú-és cipőfelsőrész-gyár GORZÓ ANTAL és TÁRSAI” cég alatt egy teljesen korszerű cipőárú-gyárat alapítottunk, mely a cipőipari termelés minden ágát felöleli. Es miután cégünk törvényszéki leg már bejegyeztetett, gyárunk működését f. é. aug. elsejével megkezdette.

Gyárunk készít az egyszerűbb raktári cipőtől kezdve a legválogottabb igényeket is kielégítő női-, férfi-és gyermek lábbeliket, katonatiszti csizmakat, pontosan készit orthoped-lábbeliket, olcsó versenytáru raktári cipőket, valamint cipő-felsőrészeket.

Cégünk különös sulyt fektet — a művelt közönség igényeihez alkalmazott — mérték utáni megrendelésre, vagyis az okserü lábbeli-készítésre. Miatán cégünk tagjai szakmeretüket az előbbrehaladott külföldön szereztek s e tekintetben a mértán-, boncztan, élettan, egészségtan, és még sok egyéb technikai vívmány és tapasztalás áll rendelkezésükre, emellegva gyárunk minőségileg épp oly munkát bír végezni, mint a külföld bármely hasonló vállalata.

Készitünk a jelen közgazdasági versengés által feltételezett olcsó, — aránylag jó minőségü raktári lábbeliket, melyeknek jóságáért a kezeséget az árak olcsósága mellett is elvállaljuk.

Készitünk még cipőfelsőrészeket is a kereskedelem számára, csinos és kifogástalan technikai kivitelben.

Netalán alapos kifogás alá eső megrendelések teljes készséggel visszavételnek. A gyárunkból származó megvisselt lábbeliket javítás végett elfogadjuk, a javítást csinosan eszközöljük — azon tiszteltteljes megjegyzéssel, hogy készitnények más műhelybe javítás végett ne is adassanak, mert tapasztalás szerint megtörténhetik, hogy a még egész jó lábbeli — csupa ártani akarásból — káros vegyületek vagy rejtett vágás által tönkretétehetik.

Végül van szerencsénk becses figyelmét alábbi cégjegyzésünkre irányítani, mely a bélyegző előnyomása mellett két jogosított beltag által eszközöltetik. Cégünk számára becses bizalmát és megrendeléseit kérve, maradtunk kiváló tisztelettel:

Aradi cipőárú- és cipőfelsőrész-gyár,

GORZÓ ANTAL és TÁRSAI.

Arad-csanádi vasutak palotájában Aradon.

Az országos ünnepély, az aradi **13 vértanu-szobor** leleplezése alkalmából használandó

nemzeti és egyéb színű szalagokat

mindennemü méretben és minőségben már most nagy választékban raktáron tartok, továbbá elfogadok

műhimzéssel ellátott szalagot és bármily kivitelü

koszorut

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig és a legrövidebb idő alatti elkészítését.

Midőn ezt a n. é. közönség, egyletek és társaságok becses tudomására hozom, kérem maguknak legjobb hírnévnek örvendő üzletem szolid elveiről meggyőződést szerezni engem becses rendeléseivel megszerencsésletni.

Kiváló tisztelettel

HOFFMANN ANTAL

árszon, asztalnemü, kész fehérenemü, divat szőnyeg és rövidtáru nagy raktára

a „Vörös kereszt”-hez

Aradon.

608-6-10

Szálloda az

„Arany oroszlánhoz”

ARADON, Petöfi-utca 9. szám.

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek becses tudomására juttatni, hogy Aradon, Petöfi-utca 9-ik szám alatt az

„Arany oroszlánhoz”

vendéglő és szállodat

átvettem s ott **II vendégszoba, kitünö magyar konyha és hamisítatlan borok legolcsóbban** állanak a nagyérdemü közönség rendelkezésére.

Olcsó bérlet mellett lehet étkezni ugy a vendéglőben mint a házhoz hordva.

Tisztelettel:
SCHIFFER B.,
szálloda-tulajdonos.

644-2-

Singer **A „NADOR”-SZÁLLODA MELLETT.** Singer

A cs. kir. osztrák s a m. kir. miniszteriumok és államvasutak szállítói

tűz és betörés ellen biztos

kis kézi és nagy

penz-szekrények

gyári raktára

Községek számára kivételesen 25% engedmény.

Amerikai varrógépek, **vasbutor** és **penzszekrények** gyári raktára

SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856 óta.

Valódi amerikai **HOWE,** nevezetesen **WHEELER & WILSON,** SINGER es kézi **varrógépek,** családok, szabók es **csipészek részére.** **Mindennemü varró gépek javítása is eszközöltetik.** Varrógépekhez szükséges kellekek.

Singer **Azonkívül ajánlom vasbutor gyári raktáromat nagy választékban.** Singer

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget, valamint elődömnök nagyrabecsült régi vevőit tisztelettel értesíteni, hogy alulírott, mint a régi, és nagy kedveltségnek örvendett

594-6-10

MOSKOVITS J. és TÁRSA

„férfi-ruha raktárának” utóda,

elődömnök régi üzlethelyiségében

„az új színház-épületben”

megnyitottam kész férfi-ruhából álló raktáromat, valamint jól felszerelt szabóüzletemet is, és pedig

MOSKOVITS JAKAB

urnak vezetése alatt, aki ezen a téren az itteni körökben már évek hosszú során át működött és ugy kitünö szakmereténél fogva, valamint a legszigorubb megbízhatóság következtében általános elismerésben részesült.

Kérem, kegyeskedjenek azon bizodalmat, mellyel a régi céget kitüntették, én reám is kiterjeszteni és legyenek az iránt biztosítva, hogy szigoru megbízhatóság által igyekeznü fogok tisztelt vevőim bizodalmat igazolni és továbbra is kiérdemelni. Egyszersmind szabadjon a közlő évadra ugy

kész férfi- és gyermekruhából álló bel- és külföldi kelmeékből

álló nagy készleteimet ezennel ajánlani.

Férfi- és gyermekruhákra szóló megrendelések 24 óra alatt legutányosabb árak mellett teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel

MOSKOVITS ZS.

Tégla és mészművek, kamrás-kör-kemenczék,

nagyban és kicsinyben való üzemhez.

Alulírott cég vállalkozik **téglagyarak és telepek teljes berendezésére, szolgáltató építési terveket és gépeket, gondoskodik felügyelő és munkásszemélyzetéről.** Berendezéseket eszközöl a teljes üzemképességig és biztosítákokat nyujt arra nézve, hogy 1000 darab kitünően égetett téglá törés nélkül csak 2 mtrmázsra porszenet, 100 mtrmázsra mész égetése csak 26 mtrm. porszenet igényel.

Több száz cég ajánlata rendelkezésére állanak, mint Zichy gróf ur ő méltósága, Lónyay gróf ur ő méltósága, Luzenbacher Pál, Lobkoritz Herczeg, Zsoldos Ferencz nagybirtokos Szentes, Viktorin bányatulajdonos Meinik, Hiedenau lovas Bécs, Hoffmann Prágában, Hm.-Vásárhely tanácsa, 1889-90, továbbá Zala-Egerszeg tanácsa, Kopreinitz tanácsa, Eigner földbirtokos Salzburg, dr. Funker Gusztáv Csurgón, Nyitra város tanácsa.

WOJACZEK J. H.

cs. és kir. szab. tulajdonos körkemenczékre,

építési vállalkozó és szak-technikus téglagyarak, cement és mészetökök és fűlési berendezési műszaki specialista. — Alapított 1869-ben.

Aradon: Templom-utca 2-ik szám. Bécsben: Czirkusgasse 47.

599-10 12

M A R E S C H A L A J O S

ujonnan berendezett

férfi divat, tisztí felszerelések,
utazó eszközök
és

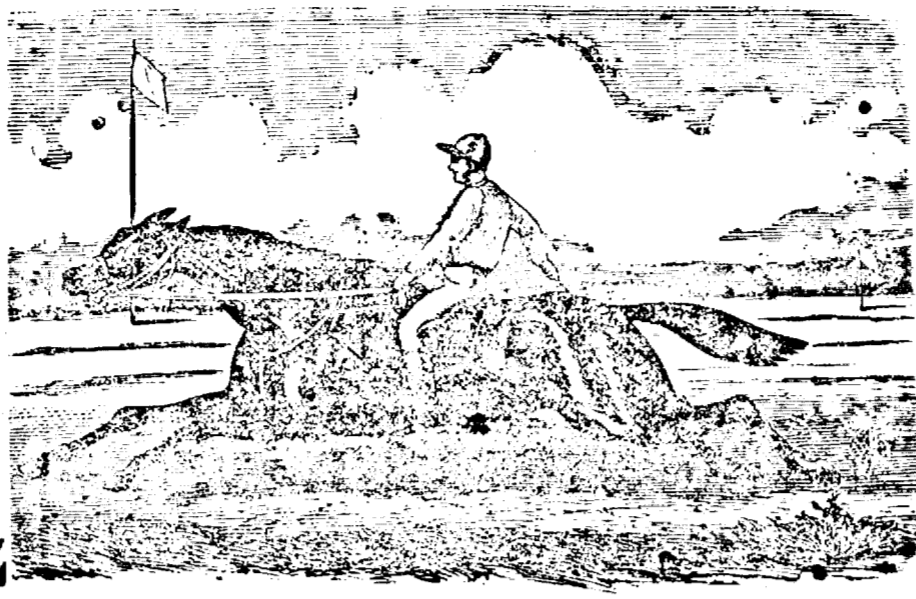
különlegességek
áruháza
a „**JOCKEY**“-hoz

Aradon, Andrassy-tér 15. szám alatt (a Nádor szállodával szemben.)

ujonnan berendezett

férfi divat, tisztí felszerelések,
utazó eszközök
és

különlegességek
áruháza
a „**JOCKEY**“-hoz

Ajánlja a legfinomabb árucikkeket a legolcsóbb árakban:

<p>Angol és egyéb finom nemez kalapok.</p> <p>Pénz szivar és névjegytárcsák a legfinomabb kivitelig.</p> <p>Angol és francia illatszerek és szappanok</p> <p>Flotírozó gépek és szivacsok</p>	<p>Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíthetnek.</p>	<p>Legnagyobb választék nyakkendőknél.</p> <p>Dus választék női- és férfi öltözködésekben.</p> <p>Lovaglő és vivő eszközök.</p> <p>Fej-, fog-, köröm- és ruha kefék.</p>	<p>Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíthetnek.</p>	<p>Valódi dr. Jäger-féle ingek, nadrágok és felöltők.</p> <p>Utazó kofferek, táskák és Plaid szijjak.</p> <p>Esőernyők és botok.</p> <p>Elefánt teknőc és egyéb csont fésűk.</p>
--	---	---	---	---

És mind még e áruházba vágó árucikkek a legnagyobb választékban és legolcsóbb árakon elárúsítók.

Kiváló tisztelettel

M A R E S C H A L A J O S

a „**Jockey**“-hoz, Andrassy-tér 15. szám

Kárpitos kellékek.

Egyedül e szakmában
az egész környékben:
Teljes ágyberendezések:

1. sz.	2. sz.	3. sz.	4. sz.	5. sz.
75.	50.	40.	30.	17.50.

máshol csak utánózva.

P A P L A N,
selyem, atlasz, kasmir, ruze, karton.

M A D R A T Z,
lószőr, teveszőr, tehénszőr, afrik, tengerifű.

S Z O N Y E G E K,
welwet, tapesztri, manilla, jutte.

Függönyök és garniturok,
plüs, gubelin, ripsz, jutte.

P O K R Ó C Z O K,
angol-flanell, erdélyi, csei, steieri.

Ablak roletták gyári raktára.

Mennyasszonyi kelengyék kiállítása és szállodák berendezése elvállaltatik.

Ürményi Tóbiás Arad,

főtér 25. sz., Neuman-féle ház.

Gabona zsákok.

Ponyva és vitorla-vásznak.

Fosztott toll és lószőr.

Mindennemű vízkórság

valamint ezen kórnak utóbjai ellen, melynek:
a sárgakór, a hud és hólyag-
hurut, lélekzési bántalmak,
májbajok stb.

legjobb szer a hirneves és orvosok által
ajánlott

Hydropsin

Grobstein tómeléki gyógyszerárában,
Gmunden

gyógytelepén, felső Ausztriában.

Ára egy használati utasítással ellátott pa-
laczknak 1 frt, csomagolással együtt 1.20 kr.
626-2-29

MEGHIVÁS.

Gyórok hegyközségének **rendes köz-
gyűlése f. évi szeptember hó 25-én**
d. e. 9 órákor Gyórok mezőváros
község-házánál tartatik meg, — melyre
a szőlőbirtokosok tisztelettel meghívotnak.

T á r g y:

1. Hegykapitány választása.
2. Egy bizottság kiküldése a hegyközség
fenntartásának tanulmányozására nézve.
3. A múlt évi számadások megvizsgálása.
4. A jövő évi költségelőrányszat megállá-
pítása.
5. Indítványok.

662-1-1

A választmány.

Viz-szűrő-gépek

az emberi egészség és élet fenntartására, melyek által fer-
tőzött ivóvizek ártalmatlanná tehetőek. Szűrő képesség naponta

20 lit.	40 lit.	60 lit.	80 lit.
1 frt 80	3 frt	4 frt 50	6 frt.

Kaphatók:
Obetkó Kálmán
üzletében,
Arad, Minorita-palota.

